

Comunicació i Salut

2015/2016

Codi: 103123

Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2501933 Periodisme	OT	4	2

Professor de contacte

Nom: José Luis Terrón Blanco

Correu electrònic: JoseLuis.Terron@uab.cat

Utilització de llengües

Llengua vehicular majoritària: espanyol (spa)

Altres indicacions sobre les llengües

L'idioma de les pràctiques serà preferentment en català

Prerequisits

Coneixements de redacció i producció periodística

Objectius

Especialitzar-se en periodisme i salut

Competències

- Aplicar la imaginació amb flexibilitat, originalitat i fluïdesa.
- Aplicar l'ètica i la deontologia professionals del periodisme, així com l'ordenació jurídica de la informació.
- Concebre, planificar i executar projectes periodístics en tot tipus de suports.
- Demostrar capacitat d'autoaprenentatge i autoexigència per aconseguir un treball eficient.
- Demostrar un coneixement adequat de la realitat sociocomunicativa de Catalunya en el context espanyol, europeu i mundial.
- Desenvolupar un pensament i un raonament crítics i saber comunicar-los de manera efectiva, tant en català i castellà com en una tercera llengua.
- Diferenciar les principals teories de la disciplina, els seus camps, les elaboracions conceptuals, els marcs i els enfocaments teòrics que fonamenten el coneixement de la disciplina i els seus diferents àmbits i subàrees, i adquirir un coneixement sistemàtic de l'estructura dels mitjans de comunicació.
- Divulgar els coneixements i les innovacions de l'àrea.
- Generar propostes innovadores i competitives en la recerca i en l'activitat professional.
- Respectar la diversitat i la pluralitat d'idees, persones i situacions.
- Transmetre informació periodística en el llenguatge propi de cada un dels mitjans de comunicació, en les seves formes combinades modernes o en suports digitals, i aplicar els gèneres i els diferents procediments periodístics.

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar els processos informatius, així com dels corrents i teories que els formalitzen en el procés de planificació dels gabinets de premsa i de la comunicació institucional.

2. Analitzar les teories sobre la publicitat, les relacions públiques i la comunicació corporativa i institucional.
3. Aplicar la deontologia professional del periodisme a la comunicació estratègica en l'àmbit dels gabinets de premsa i en la comunicació institucional.
4. Aplicar la imaginació amb flexibilitat, originalitat i fluïdesa.
5. Aplicar les tecnologies i els sistemes utilitzats per processar, elaborar i transmetre informació en el camp de la comunicació estratègica.
6. Demostrar capacitat d'autoaprenentatge i autoexigència per aconseguir un treball eficient.
7. Demostrar que coneix com es gesten i difonen les estratègies comunicatives dels actors públics a partir dels principals debats d'actualitat.
8. Desenvolupar un pensament i un raonament crítics i saber comunicar-los de manera efectiva, tant en català i castellà com en una tercera llengua.
9. Divulgar els coneixements i les innovacions de l'àrea.
10. Generar propostes innovadores i competitives en la recerca i en l'activitat professional.
11. Planificar i executar projectes periodístics en l'àmbit dels gabinets de premsa i de la comunicació institucional.
12. Respectar la diversitat i la pluralitat d'idees, persones i situacions.
13. Valorar l'impacte de les innovacions tecnològiques en el funcionament del sistema comunicatiu català i espanyol.

Continguts

- La comunicació de la ciència
- El periodisme científic
- Què és salut?
- .Els enfocaments
- .La història
- .Els determinants socials
- .Els estils de vida. Autonomía de los pacientes
- L'epidemiologia
- La retòrica científica i els relats enganyosos
- Comunicació i salut
- El periodisme en salut
- .Fites a Espanya
- Com s'informa sobre salut
- .els mitjans tradicionals
- .internet
- Com escriure sobre salut
- .Les tècniques
- .La ciència
- .L'ètica
- .Els conflictes d'interessos
- Estudio de casos:
el càncer; el VIH/sida; els trastorns d'alimentació; la diabetis

Metodologia

El desenvolupament de l'assignatura implica la realització de diferents tipus d'activitats formatives:

- Activitats dirigides:
 - a) Classes magistrals: explicació dels conceptes teòrics i pràctics.
 - b) Seminaris. El seu objectiu és aprofundir -amb treballs en grup i activitats específiques- sobre conceptes bàsics.
 - c) Pràctiques al Laboratori. Els principals objectius són que l'alumne realitzi blogs informatius per a associacions de pacients
- Activitats supervisades:
 - a) Tutories presencials individuals o en grup. La seva finalitat és resoldre problemes d'aprenentatge.

- Activitats autònomes.

a) Els estudiants hauran de fer les lectures indicades com a obligatòries i totes les activitats planificades per un correcte desenvolupament dels seminaris i les pràctiques al Laboratori; a més de l'estudi amb una lectura comprensiva de la bibliografia bàsica.

- Activitats d'avaluació

(part d'una sessió presencial es dedicarà a la realització d'un examen escrit).

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Magistral	12	0,48	1, 9, 10, 13
Pràctiques de laboratori	18	0,72	3, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 11, 12
Reavaluació	3	0,12	6
Seminaris	9	0,36	2, 8, 9, 10, 12
Tipus: Supervisades			
Tutories	6	0,24	8
Tipus: Autònomes			
Treball Autònom	65	2,6	4, 6

Avaluació

- Les competències d'aquesta assignatura s'avaluaran mitjançant diferents procediments:

a) Avaluació externa (30%)

c) Resultats de les proves pràctiques de laboratori (40%)

d) Intervenció en els Seminaris (20%)

La nota final serà la suma de les puntuacions obtingudes

- Es podran presentar a la reavaluació els alumnes que havent realitzat totes les proves avaluables hagin suspès

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Exàmen	40%	3	0,12	6
Seminaris	10%	9	0,36	4, 8, 9, 10
Treballs	50%	25	1	4, 5, 6, 8, 9, 10, 12

Bibliografia

Bàsica:

Casino, G; Fernández, E. Epidemiología para periodistas y comunicadores. Barcelona: Fundación Dr. Antonio Esteve, 2015.

Catalán, JM; López Iglesias, J. ¡Informáte en salud! Madrid: Eneida, 2003.

Cuesta, U; Gaspar, S; Ugarte, A (eds). Comunicación y Salud. Estrategias y experiencias en prevención, promoción y educación para la salud. Madrid: Fragua, 2012.

Departament Salut. Consideracions ètiques entorn de la informació sanitària, Barcelona, Generalitat de Catalunya, 2004.

http://www.periodistes.org/fcic/admin/doc_contingut/consideracions%20informacio%20sanitaria.pdf

Hastings Center. Los fines de la medicina. Barcelona: Funció Víctor Grífols i Lucas, 2004

Elías, C. Fundamentos de periodismo científico y divulgación mediática. Madrid: Alianza Editorial, 2008.

Mayer MA, Terrón JL; Leis, A. La salud a la xarxa: propostes de qualitat i de certificació. Quaderns del CAC 2008: 30: 61-68.

Laín Entralgo, P. El médico y el enfermo. Madrid: Triacastela, 2003

Medina Aguerrebere, P; González Pacanowski, T (eds). La comunicación médica: el desafío de internet., Madrid: Fragua, 2012.

Mendizabal, V. Hacia un nuevo contrato entre ciencia y sociedad: el papel de la comunicación científica. Barcelona: Portal de Comunicación, InCom-UAB, 2008

<http://www.portalcomunicacion.com/lecciones.asp?aut=36>

OPS. Hacia la formación de periodistas de salud. Lima: OPS, s/f

OPS. Promoción de la salud. Glosario. Ginebra: OPS, 1998

http://www.who.int/hpr2/archive/docs/glossary_sp.pdf

Ramírez Leyva, FM. Aproximaciones al nexo entre comunicación y salud. Barcelona: Portal de la Comunicación, InCom-UAB, 2015. http://www.portalcomunicacion.com/lecciones_det.asp?id=90

de Semir, V; Revuelta, G. El periodismo biomédico en la era 2.0. Barcelona: Funció Víctor Grífols i Lucas, 2012

Terrón, JL. Algunas reflexiones sobre la comunicación y salud en España tras cinco años del Observatorio de Comunicación y Salud. Revista Española de Comunicación en Salud. 2010; 1(2): 77-97.

Terrón JL. El turismo de salud, 235-250, en de San Eugenio J. Manual de comunicación Turística. Girona: Documenta Universitaria; 2009.

Complementària:

B lech, J. Los inventores de enfermedades. Barcelona: Destino, 2005

Carrillo Durá, MV. Publicidad y anorexia. Madrid: Ediciones de las Ciencias Sociales, 2002

Cortiñas Rovira, S. Historia de la divulgación científica. Vic: Eumo, 2009

De Quiroga, S. Comunicar es salud. Madrid: Pearson Educación, 2006+

Díaz Rojo, JA; Morant i Marco, R; Westall Pixton; D. El culto a la salud y la belleza. La retórica del bienestar. Madrid, Biblioteca Nueva, 2006

Fernández Peña, e; Terrón, JL; Puig, J; Vinyals, M. Comunicación y alegaciones de salud en los lácteos funcionales. Barcelona: CAC, 2006

Frasculi, LP (ed.) Los públicos de la ciencia. Barcelona: Fundación Dr. Antonio Esteve, 2014.

Fundació Dr Antoni Esteve. Debates sobre periodismo científico. Barcelona: Fundació Dr Antoni Esteve, 2007

Gutierrez Rodilla, BM; Navarro, FA. La importancia del lenguaje en el entorno biosanitario. Barcelona: Fundación Dr. Antonio Esteve, 2014.

León Rubio, JM; Medina Anzano, S. Psicología social de la salud. Sevilla: Comunicación Social, 2002

Rico-Villademoros, F; Alfaro, V. La redacción médica como profesión. Barcelona: Fundació Dr Antoni Esteve, 2009

Sapiña. L; Dominguez, M. Entre l'estigma i la frivolitat. El dia mundial del càncer en la premsa espanyola, *Mètode*, 2013; 77: 77-89.

Sontag, S. La enfermedad y sus metáforas. El sida y sus metáforas. Madrid: Taurus, 1996

Terrón, JL. El tratamiento del VIH/sida en los periódicos españoles, investigar para propiciar nuevos relatos periodísticos, *Communication and Society*, n 21 (2012): 57-68

Terrón, JL, Estévez, P. El diseño de campañas sobre el ictus y su evaluación. Una revisión de 10 años de literatura científica (1999-2009), *OBS*, Vol 5, No 1 (2011): 123-156.

Terrón, JL, Martínez, L, García, R. El tratamiento del VIH/sida en los medios de comunicación escritos españoles: ABC, El Mundo. El País, EL Periódico, La Vanguardia (octubre 2009-marzo 2010), Bellaterra: InCom-UAB, 2011, ISBN 978-84-693-9754-1

Publicacions:

.Boletín FECYT

.Informes Quiral

.Oleadas de la Percepción Social de la Ciencias y la Tecnología, del FECYT

.Revista Comunicación y Salud

<http://www.revistadecomunicacionysalud.org/index.php/rcys>

.Revista Española de Comunicación en Salud

http://www.aecs.es/revista_1_2.html